

**UCHWAŁA NR XLIII/291/2024
RADY GMINY DZIERZKOWICE**

z dnia 12 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r.o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2024r. poz.40) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U z 2023 r. poz. 1426) Rada Gminy w Dzierzkowicach uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dzierzkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Dariusz Latos

Załącznik Nr 1
do uchwały XLIII/2912024
Rady Gminy Dzierzkowice
z dnia 12 lutego 2024r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

I. Wprowadzenie

Rodzina to podstawowa komórka społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej i materialno- bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024- 2026 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, w celu przywróceniu im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dzierzkowice na lata 2019-2025.

II. Diagnoza

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierzkowicach w 2023r. obejmował wsparciem 85 rodzin, z czego 27 stanowią rodziny z dziećmi do 18 roku życia. W rodzinach tych wychowuje się 66 dzieci.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS.

Rodziny	Liczba rodzin
z dziećmi do 18 r. ż.	27
wielodzietne	12
niepełne	11
wielopokoleniowe	2

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą OPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie.

	Liczba dzieci w rodzinie						
	1dziecko	2dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci i więcej
Liczba rodzin	7	8	9	1	1	0	1

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo. W rodzinach wychowujących dzieci do 18 roku życia przyczyną jest najczęściej bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wszystkie rodziny dysfunkcyjne korzystające ze świadczeń pomocy objęte są systematyczną pracą socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych. Ponadto rodziny w których zostały w znaczny sposób zaburzone funkcje wychowawcze objęte są dodatkowo wsparciem asystenta rodziny.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowaniem przedszkolnym, realizowanym w Gminie Dzierzkowice w roku szkolnym 2022/2023 objętych było łącznie 142 dzieci w wieku

2-5 lat (przedszkole) oraz 54 dzieci w wieku 6 lat realizujące obowiązek rocznego wychowania przedszkolnego”0,,.

Tabela nr 3. Dzieci uczęszczające do przedszkoli w gminie Dzierzkowice.

placówka wychowania przedszkolnego	liczba dzieci w roku 2022/2023
przedszkole publiczne	134
przedszkole prowadzone przez Stowarzyszenia (2)	62
łącznie:	196

EEdukacja szkolna w gminie Dzierzkowice realizowana jest w 3 szkołach podstawowych, w tym 2 prowadzonych przez Stowarzyszenia.

Tabela nr 4. Uczniowie szkół podstawowych w gminie Dzierzkowice 2022/2023

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym 2022/2023
szkoła podstawowa publiczna	250
szkoły podstawowe prowadzone przez Stowarzyszenia	113
łącznie:	363

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych są świetlice szkolne. Dzieci otoczone opieką wychowawców mają zapewnione warunki do nauki, zabawy oraz twórczego spędzania wolnego czasu. Uczestnikami zajęć są w większości dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną. Dodatkowo, dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły średniej z rodzin, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”. Z dożywiania mogą również korzystać dzieci z rodzin o dochodach powyżej kryterium ustawowego 200% w ramach przyjętego przez Radę Gminy w Dzierzkowicach programu osłonowego. W 2023 r. z posiłków korzystało 62 uczniów i przedszkolaków (dla 48 dzieci posiłki opłacał Ośrodek Pomocy Społecznej, a dla 14

uczniów Urząd Gminy). Na terenie gminy nie funkcjonuje niestety żadna świetlica socjoterapeutyczna lub opiekuńczo – wychowawcza z programem terapeutycznym. Brak takiej placówki pozbawia uczniów możliwości korzystania z opieki i pomocy przy odrabianiu lekcji w godzinach popołudniowych (po godz. 16⁰⁰).

Dzieci mogą natomiast korzystać ze świetlic opiekuńczych znajdujących się na terenie każdej szkoły. W roku szkolnym 2022/2023 ze świetlicy korzystało 169 uczniów w 3 szkołach. W Zespole Placówek Oświatowych w Terpentynie oraz w Szkołach Podstawowych prowadzonych przez stowarzyszenia zatrudniony jest pedagog szkolny oraz psycholog.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczenie dzieci poza rodziną biologiczną. W 2023r. w pieczy zastępczej przebywało 5-ro dzieci, w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych o profilu socjoterapeutycznym – 1 dziecko, 1 dziecko zostało umieszczone w Rodzinnym Domu Dziecka oraz 3-je dzieci w Wiosce Dziecięcej SOS w Kraśniku. 1 dziecko z ogólnej liczby dzieci w pieczy zostało adoptowane. Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej częściowo ponosi gmina:

- w pierwszym roku pobytu - 10% kosztów utrzymania dziecka;
- w drugim roku pobytu – 30% kosztów utrzymania dziecka;
- od trzeciego roku pobytu – 50% kosztów utrzymania dziecka.

III. Zasoby

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierzkowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku,
- Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współzależnienia w Kraśniku,
- Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku,
- Sąd Rejonowy w Kraśniku,
- Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Kraśniku.

IV. Adresaci

Adresatami Programu są dzieci z rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczane zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność wychowawcza rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Złe warunki materialne rodziny, powodujące sytuacje, w których rodzina nie będzie w stanie własnym staraniem zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Często u jego podłoża leżą inne problemy zaburzające funkcjonowanie rodziny, bądź też stają się one przyczyną jej powstania. Należą do nich przede wszystkim alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

V. Zadania

Cel szczegółowy 1.	
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.	
zadania	wskaźniki realizacji działań
1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą

2) objęcie dożywianiem wszystkich dzieci wymagających tej formy wsparcia	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności
3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem
4) zapewnienie osobom doznającym przemoc miejsc w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy oraz Domu Samotnej Matki	- liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej i Domu Samotnej Matki
5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach
Cel szczegółowy 2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowej wymagającej interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.	
zadania	wskaźniki realizacji działań
1) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców Gminy Dzierzkowice - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta, z podziałem na rodziny z dziećmi i rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej
2) organizacja warsztatów i szkoleń oraz umożliwienie uczestniczenia w warsztatach przez asystentów rodziny	- liczba szkoleń i warsztatów - liczba uczestników
3) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektu aktywnej integracji	- liczba osób i rodzin objętych projektem - liczba osób objętych kontraktami socjalnymi - liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe - liczba osób, które podjęły zatrudnienie w trakcie udziału w projekcie - liczba osób i rodzin objętych działaniami środowiskowymi, z podziałem na rodzaj działań
4) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk	- liczba rodzin objętych monitorowaniem

zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	
5) umożliwienie funkcjonowania na terenie gminy rodzin wspierających	- liczba rodzin wspierających
6) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - wyłonienie środowisk wymagających szczególnego nadzoru, - analiza sytuacji rodzin pod kątem zasadności przydzielania asystenta rodziny - wypracowanie i wdrażanie standardów pracy z rodziną wieloproblemową - podsumowanie i analizę efektów pracy z rodziną 	- liczba rodzin wymagających nadzoru - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem

VI. Finasowanie

Finasowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy będących w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierzkowicach zgodnie z zatwierdzonym na dany rok budżetem.

VII. Monitorowanie

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierzkowicach. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przekładanie każdego roku Radzie Gminy w Dzierzkowicach sprawozdań z realizacji Programu (łącznie z rocznym sprawozdaniem o działalności Ośrodka), sporządzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierzkowicach na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.